

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπαντζής → ampanonis@gmail.com

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

«Ο άνθρωπος έχει ρίζες, κι όταν τις κόψουν πονεί, βιολογικά, όπως όταν τον ακρωτηριάσουν» (Γ. Σεφέρης)

Παράδοση (από το ρήμα παραδίδωμι= παραδίνω, εμπιστεύομαι) είναι τα πολιτιστικά στοιχεία του παρελθόντος που, μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά με τον προφορικό ή το γραπτό λόγο, διαιωνίζονται και διαμορφώνονται τα ιδιαίτερα γνωρίσματα ενός λαού, δηλαδή την ταυτότητά του. Με προϋπόθεση την προσαρμογή τους στην εκάστοτε κοινωνική πραγματικότητα και τη δημιουργική αξιοποίησή τους, συμβάλλουν στην πολιτισμική εξέλιξη.

Κάθε νέα μορφή ζωής προέρχεται, γεννιέται και ως ένα βαθμό καθορίζεται από τις παλιότερες μορφές. Γι' αυτό και η παράδοση με την πρόσοδο, μολονότι φαίνονται έννοιες ασυμβίβαστες, καθώς η μία αναφέρεται στο παρελθόν και η άλλη στο παρόν και το μέλλον, δεν είναι παρά εκδηλώσεις της ίδιας, ενιαίας και συνεχούς ζωής του ανθρώπου και της κοινότητας στην οποία ζει.

Η παράδοση δεν περιορίζεται σε κάποιο χώρο της ζωής. Περιέχει όλες τις εκδηλώσεις της, όπως άλλωστε και ο πολιτισμός: θρησκευτική παράδοση, πνευματική παράδοση, κοινωνική, πολιτιστική παράδοση (καλλιτεχνική δημιουργία σε όλες τις μορφές της), πολιτική παράδοση (κοινωνικοί και πολιτειακοί θεσμοί), πιθικές αξίες, ήθη και έθιμα.

Γιατί όμως μελετάμε και κρατάμε τις παραδόσεις μας; Α) μαθαίνουμε ποια είναι η πολιτιστική περιουσία μας και συνειδητοποιούμε ότι η εθνική μας ζωή είναι συνεχής και ενιαία

Β) αντλούμε πείρα και σοφία και αυτό μπορεί να συντελεί στο να έχουμε μια ασφαλή και ισορροπημένη εξέλιξη με σταθερά σημεία αναφοράς και σωστό προσανατολισμό

Γ) διατηρούμε αρχές και αξίες ζωής με τις οποίες γαλουχήθηκαν οι γενιές των Ελλήνων που δημιούργησαν τον ελληνικό πολιτισμό, για παράδειγμα η αγάπη για την ελευθερία, τη δικαιοσύνη, τη δημοκρατία, το φιλόπιπο, ο φιλοξενία.

Δ) στις παραδοσιακές μορφές ζωής μπορούμε να βρούμε τα αίτια, την εξηγηση, συχνά και τη λύση, για πολλά θέματα που μας απασχολούν και μας ενδιαφέρουν σήμερα.

Ε) Ειδικά στην εποχή μας, με τη μελέτη της πνευματικής παράδοσης, μπορούμε να διδαχθούμε τρόπους σκέψης, να εμπνευστούμε ιδέες, να αντλήσουμε γνώσεις, να ανασυνθέσουμε στοιχεία, που με την απλότητα και τη γνωστότητα που τα διακρίνει, μπορεί να αποτελέσουν μια διάσημη μέσα στο καθημερινό άγχος και τη βιομηχανοποίηση των πάντων.

Τη σημασία της παράδοσης μπορούμε να την παρουσιάσουμε κατά τομείς π.χ. Στον ΠΙΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ (η παράδοση αποτελεί πηγή έμπνευσης και δημιουργίας, διευρύνει τα πνευματικά ενδιαφέροντα, συμβάλλει στην αποφυγή σφαλμάτων κλπ).

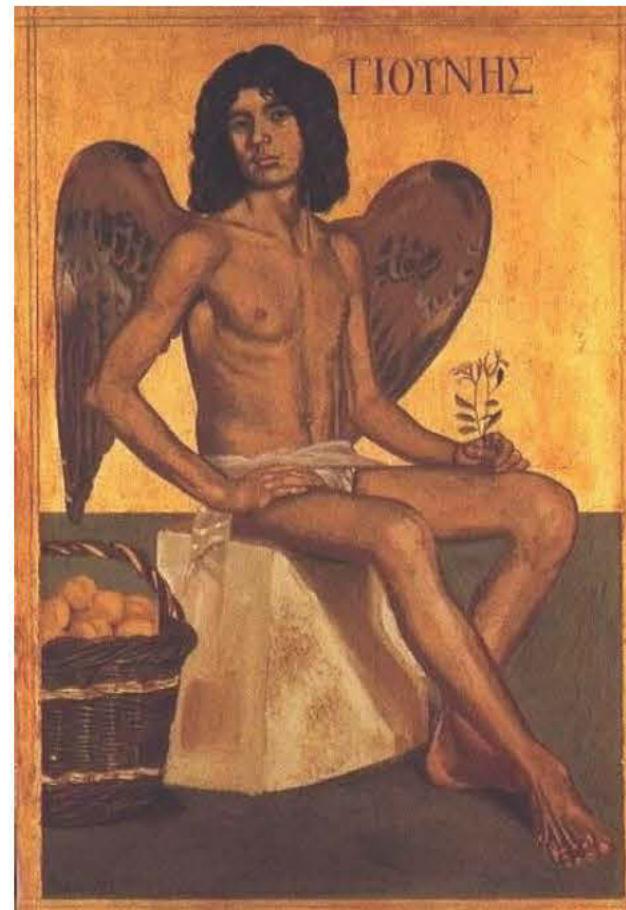
Στον ΕΘΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ (η παράδοση αποτελεί το συνδετικό κρίκο των γενεών, διασφαλίζει την εθνική συνείδηση, οδηγεί στην εθνική αυτογνωσία και αποτρέπει την εθνική αλλοτρίωση).

Στον ΠΟΛΙΤΙΚΟ και ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ (η παράδοση ενισχύει τη δημοκρατία με τις αρχές και τις αξίες του παρελθόντος, προσφέρει πρότυπα για μίμηση, ενισχύει το πνεύμα της συλλογικότητας και της συνεργασίας, κληροδοτεί πιθικές αξίες όπως σεβασμός στον άνθρωπο, τη τήρηση του μέτρου κλπ).

Στον ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ (η παράδοση επηρεάζει την τέχνη, συντελεί στην πολιτισμική επικοινωνία ανθρώπων και λαών).

Οι λόγοι για τους οποίους κάνονται οι παραδόσεις στις μέρες μας είναι:

Α) Είναι αλήθεια ότι πολλές παραδοσιακές μορφές ζωής και ιδέες, είναι συντριπτικές και αναχρονιστικές,

οπότε η εμμονή στη διατήρησή τους είναι εκτός τόπου και χρόνου.

Β) Η κυριαρχία των μηχανών και των πλεκτρονικών υπολογιστών σε κάθε δημιουργική δραστηριότητα με τον αυτοματισμό και την τυποποίηση που αυτή συνεπάγεται, «εξορίζει» χωρίς διακρίσεις όλες σχεδόν τις παραδοσιακές μορφές ζωής.

Γ) Η παγκοσμιοποίηση, που συμβάλλει στην προβολή και επικράτησην καταναλωτικών προτύπων, που με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ελέγχει ολόκληρη σχεδόν την πολιτιστική παραγωγή επιβάλλοντας παντού εμπορικά κριτήρια, είναι μεγάλος εχθρός των παραδόσεων.

Δ) Το χάσμα των γενεών και η γενικότερη αμφισβήτηση των νέων σε κάθε τι το παλιό.

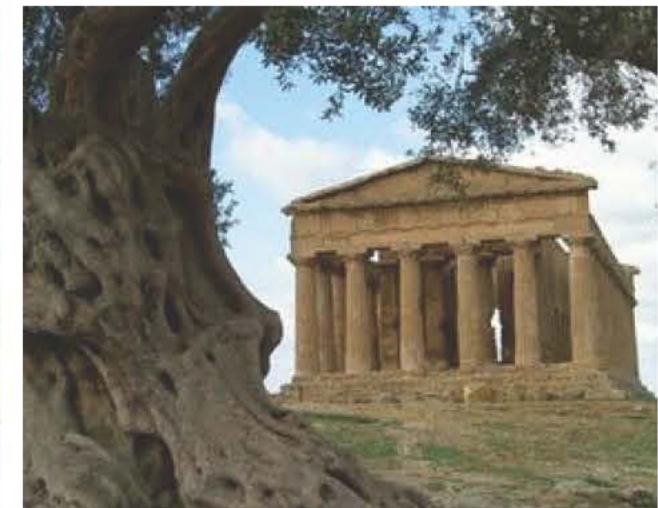
Ε) Το τεχνοκρατικό πνεύμα της εποχής και ο υλικός καταναλωτισμός.

Στ) Η γενικότερη κρίση των αξιών, των θεωριών και των αρχών: ξενομανία, μημπισμός ένων προτύπων.

Υπάρχουν και άλλες έννοιες σχετικά με την παράδοση

όπως η προγονοπληξία και η προοδοπληξία: τα δύο

άκρα, που είναι εξίσου «επιζήμια» για την παράδοση.

κά ακρίβεια στην άκρη παρόριψη κάθε νέου ή ξένου στοιχείου, συντελεί στη διατήρηση προκαταλήψεων και δεισιδαιμονιών, στην άρνηση της τεχνολογικής προόδου και της ανάπτυξης, στη δουλική μίμηση παλιότερων προτύπων στον εθνικό απομονωτισμό και, τελικά, στο σοβινισμό και το ρατσισμό

ΠΡΟΟΔΟΠΛΗΣΙΑ είναι η άκρη παραδοσιακού με την ιδέα πως παρεμποδίζει την πρόσοδο. Συνέπειες αυτής της ακραίας τάσης είναι η άμβλυνση της εθνικής συνείδησης, η απώλεια της εθνικής ταυτότητας, η αδυναμία κατανόησης και ερμηνείας του παρόντος.

Οι λόγοι για τους οποίους κάνονται οι παραδόσεις στις μέρες μας είναι:

Α) Είναι αλήθεια ότι πολλές παραδοσιακές μορφές ζωής και ιδέες, είναι συντριπτικές και αναχρονιστικές, οπότε η εμμονή στη διατήρησή τους είναι εκτός τόπου και χρόνου.

Β) Η κυριαρχία των μηχανών και των πλεκτρονικών υπολογιστών σε κάθε δημιουργική δραστηριότητα με τον αυτοματισμό και την τυποποίηση που αυτή συνεπάγεται, «εξορίζει» χωρίς διακρίσεις όλες σχεδόν τις παραδοσιακές μορφές ζωής.

Γ) Η παγκοσμιοποίηση, που συμβάλλει στην προβολή και επικράτησην καταναλωτικών προτύπων, που με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ελέγχει ολόκληρη σχεδόν την πολιτιστική παραγωγή επιβάλλοντας παντού εμπορικά κριτήρια, είναι μεγάλος εχθρός των παραδόσεων.

Δ) Το χάσμα των γενεών και η γενικότερη αμφισβήτηση των νέων σε κάθε τι το παλιό.

Ε) Το τεχνοκρατικό πνεύμα της εποχής και ο υλικός καταναλωτισμός.

Στ) Η γενικότερη κρίση των αξιών, των θεωριών και των αρχών: ξενομανία, μημπισμός ένων προτύπων.

Υπάρχουν και άλλες έννοιες σχετικά με την παράδοση

όπως η προγονοπληξία και η προοδοπληξία: τα δύο

άκρα, που είναι εξίσου «επιζήμια» για την παράδοση.

